

**ВЗАЄМОДІЯ НОТАРІУСА ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:
методичні рекомендації**

Нотаріальна палата України

ВЗАЄМОДІЯ НОТАРІУСА

ІЗ

ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:

методичні рекомендації

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

Взаємодія нотаріуса із засобами масової інформації: методичні рекомендації

Станом на 26 січня 2017 року

Видання
Нотаріальної палати України

Київ 2017

~ 2 ~

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Загальні положення.....	5
Знаходження представників ЗМІ на робочому місці (конторі) нотаріуса.....	9
Фото- , відеозйомка нотаріуса та його офісу представниками ЗМІ.....	11
Інтерв'ю та коментарі нотаріуса.....	13
Інформаційні права нотаріуса та його персоналу.....	15
Взаємодія нотаріуса та Нотаріальної палати України з питань співпраці зі ЗМІ. Встановлення факту зловживання інформаційними правами нотаріусів представниками ЗМІ.....	16

ВСТУП

Розвиток інформаційного суспільства в Україні вимагає розширення сфери застосування інформаційних технологій, які активно використовуються засобами масової інформації (далі – ЗМІ). Для постійного оновлення інформаційного простору працівники відповідних ЗМІ намагаються отримати різного режиму та характеру інформацію. До осіб, що можуть представляти потенційний інтерес для ЗМІ, варто віднести і нотаріусів.

Проблемним питанням у відносинах між нотаріусом та представниками ЗМІ є збереження балансу між правом представника ЗМІ на отримання інформації та обов'язком нотаріуса зберігати нотаріальну таємницю. Кожен нотаріус повинен знати як співпрацювати зі ЗМІ.

З метою забезпечення гласності, прозорості та відкритості діяльності нотаріусів для громадськості, а також формування правильного розуміння у ЗМІ ролі нотаріуса та нотаріального самоврядування, а також з метою правильної і більш активної комунікації нотаріусів зі ЗМІ були розроблені ці рекомендації, з урахуванням ситуацій, що можуть виникнути під час спілкування нотаріуса з представниками ЗМІ.

1. Загальні положення.

Визначення понять. Правова регламентація діяльності ЗМІ.

Порядок встановлення належності до відповідного ЗМІ.

Права та обов'язки журналістів.

У цих Рекомендаціях поняття вживаються в такому значенні:

Засіб масової інформації (ЗМІ) – газета, журнал, бюлетень або інше видання, книга, телепрограма, радіoproграма або інша аудіо- та відеопродукція, інформаційний засіб масової інформації або інший засіб, за допомогою якого публічно поширюється інформація.

Особа, яка займається підготовкою та поширенням публічної інформації (представник ЗМІ) – постачальник послуг інформування громадськості аудіовізуальними засобами, транслятор радіoproграм, видавництво, кіно-, аудіо- або відеостудія, інформаційне, рекламне агентство або агентство зв'язків з громадськістю, редакція, власник ЗМІ, незалежний продюсер, журналіст або інша особа, яка готує або надає для поширення публічну інформацію.

Інформація про нотаріат (нотаріальну діяльність) – інформація про загальні поняття та визначення у сфері нотаріату, професії нотаріуса та організації його діяльності, роз'яснення щодо порядку вчинення нотаріальних дій, актуальні питання нотаріальної практики, інформацію право освітнього характеру, повідомлення про публічні заходи, події, за участі нотаріуса, в тому числі про підвищення кваліфікації та навчання, іншу інформацію, призначену для публічного поширення, та (або) будь-яка інша важлива для громадськості інформація, що позиціонує професію нотаріуса та його діяльність як суспільно-корисною (важливою).

Нотаріальна таємниця – сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права, обов'язки тощо. Нотаріус та особи, зазначені у статті 1 Закону України «Про нотаріат», а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась.

Робоче місце нотаріуса (контора) (далі – офіс) – приміщення, що відповідає вимогам до робочого місця (контори) відповідно до «Положення про вимоги до робочого місця (контри) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності», затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 23.03.2011 № 888/5, та місцезнаходження якого відоме як місце роботи нотаріуса.

До нормативно-правових актів, що регулюють діяльність ЗМІ відносяться такі закони України: «Про порядок висвітлення діяльності органів державної

влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про інформацію», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», «Про доступ до публічної інформації». Також Міністерством юстиції України рекомендовані роз'яснення «Правові засади діяльності журналістів в Україні» від 04.10.2011 р.

Перед початком спілкування з представниками ЗМІ нотаріусу необхідно встановити:

- особу, що звертається за інформацією;
- приналежність представника ЗМІ до відповідного ЗМІ.

Належність журналіста до відповідного ЗМІ підтверджується редакційним посвідченням чи іншим документом, виданим йому редакцією. Пред'явлення редакційного посвідчення є обов'язком журналіста. Нотаріус має право зателефонувати до редакції ЗМІ або відповідної телекомпанії для додаткового встановлення повноважень журналіста.

При роботі з журналістами нотаріусу необхідно пам'ятати, що права та обов'язки журналіста встановлені статтею 26 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».

Журналіст має право:

- 1) на вільне одержання, використання, поширення (публікацію) та зберігання інформації;
- 2) відвідувати державні органи, органи місцевого самоврядування, а також підприємства, установи і організації та бути прийнятим їх посадовими особами;
- 3) відкрито здійснювати записи, в тому числі із застосуванням будь-яких технічних засобів, за винятком випадків, передбачених законом;
- 4) на вільний доступ до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів; обмеження цього доступу зумовлюються лише специфікою цінностей та особливими умовами їх схоронності, що визначаються чинним законодавством України;
- 5) по пред'явленні редакційного посвідчення чи іншого документа, що підтверджує його професійну належність або повноваження, надані редакцією друкованого ЗМІ, перебувати в районі стихійного лиха, катастроф, в місцях аварій, масових безпорядків, на мітингах і демонстраціях, на територіях, де оголошено надзвичайний стан;
- 6) звертатися до спеціалістів при перевірці одержаних інформаційних матеріалів;
- 7) поширювати підготовлені ним повідомлення і матеріали за власним підписом, під умовним ім'ям (псевдонімом) або без підпису (анонімно);

- 8) відмовлятися від публікації матеріалу за власним підписом, якщо його зміст після редакційної правки суперечить особистим переконанням автора;
- 9) на збереження таємниці авторства та джерел інформації, за винятком випадків, коли ці таємниці обнародуються на вимогу суду.

Журналіст зобов'язаний:

- 1) дотримуватися програми діяльності друкованого ЗМІ, з редакцією якого він перебуває у трудових або інших договірних відносинах, керуватися положеннями статуту редакції;
- 2) подавати для публікації об'єктивну і достовірну інформацію;
- 3) задовольняти прохання осіб, які надають інформацію, щодо їх авторства або збереження таємниці авторства;
- 4) відмовлятися від доручення редактора (головного редактора) чи редакції, якщо воно не може бути виконано без порушення Закону;
- 5) представлятися та пред'являти редакційне посвідчення чи інший документ, що підтверджує його професійну належність або повноваження, надані редакцією друкованого ЗМІ;
- 6) виконувати обов'язки учасника інформаційних відносин;
- 7) утримуватися від поширення в комерційних цілях інформаційних матеріалів, які містять рекламні відомості про реквізити виробника продукції чи послуг (його адресу, контактний телефон, банківський рахунок), комерційні ознаки товару чи послуг тощо.

Журналіст несе відповідальність в межах чинного законодавства за перевищення своїх прав і невиконання обов'язків.

У державі сформовані механізми захисту прав журналіста, зокрема статтею 171 Кримінального кодексу України встановлена відповідальність за порушення прав журналістів:

Стаття 171. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів

1. Незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими він користується у зв'язку із своєю професійною діяльністю, незаконна відмова у доступі журналіста до інформації, незаконна заборона висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень, а так само будь-яке інше умисне перешкоджання здійсненню журналістом законної професійної діяльності -

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Вплив у будь-якій формі на журналіста з метою перешкодження виконанню ним професійних обов'язків або переслідування журналіста у зв'язку з його законною професійною діяльністю -

караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до чотирьох років.

3. Дії, передбачені частиною другою цієї статті, якщо вони були вчинені службовою особою з використанням свого службового становища або за попередньою змовою групою осіб, -

караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Знаходження представників ЗМІ на робочому місці (конторі) нотаріуса (далі – офіс нотаріуса)

Правомірність перебування представників ЗМІ в офісі нотаріуса.

Дії нотаріуса у разі несподіваної появи ЗМІ в офісі нотаріуса.

Відвідування офісу нотаріуса представниками ЗМІ може бути плановим та позаплановим. Планове відвідування здійснюється за попереднім погодженням з нотаріусом місця та часу зустрічі.

Проблемним є питання позапланового відвідування представників ЗМІ офісу нотаріуса. У такому разі нотаріус має право відмовити представникам ЗМІ у відвідуванні офісу за таким обґрунтуванням.

Згідно ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди України застосовують рішення Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) як джерело права. Розгляд практики ЄСПЛ як джерела права надає можливість застосовувати Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод і в діяльності нотаріуса. Отже, проникнення представника ЗМІ буде трактовано із застосуванням норм європейського та національного права.

Основним аргументом протидії проникнення інших осіб, зокрема представників ЗМІ, до офісу нотаріуса пов'язано з тим, що офіс нотаріуса розглядається як «житло». Про це вказує таке.

ЄСПЛ у справі «Баклі проти Сполученого Королівства» зазначив, що ніщо у статті 8 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод (далі – Конвенція) та у попередніх рішеннях Суду не свідчить на користь того, що концепція «житла» має обмежуватися резиденцією, яка облаштована відповідно до чинного законодавства та визнав, що захистом статті 8 Конвенції охоплюється циганська кибитка (шатро). ***Окрім цього, гарантії статті 8 Конвенції поширюються також на офіси (адвокатів, нотаріусів та ін.) та інші володіння особи.***

Вперше це питання постало у справі німецького адвоката Німітца проти Німеччини, в офісі якого було проведено обшук. Європейський суд з прав людини, розглядаючи справу *Niemitz v Germany, judgment of 16 Dec 1992*, розширив поняття «житло», визнавши таким і деяку нежитлову нерухомість, надавши тим самим захист цій нерухомості в межах права на повагу до житла, особистого і сімейного життя. Таке положення виникло внаслідок того, що не завжди можливо провести чітке розмежування між житлом і офісом зокрема де здійснюється діяльність, яку можна віднести до професійної чи ділової, з однаковим успіхом можна й зі свого місця проживання, і навпаки, в офісі можна

займатися справами, які до професійної сфери не відносяться. Отже, право на недоторканність житла виникає з моменту фактичного початку користування постійним або тимчасовим житлом, включаючи офіси. Найчастіше це відбувається, коли людина має гуманітарну професію – приватна адвокатська, нотаріальна контора тощо.

Отже, проникнення без згоди нотаріуса до його офісу повинно класифікуватися як порушення недоторканності житла на підставі таких норм.

Стаття 12 Загальної декларації прав людини: ніхто не може зазнавати свавільного втручання в його особисте і сімейне життя, свавільних посягань на недоторканність його помешкання, таємницю його кореспонденції чи його честь і добре ім'я.

Стаття 8 Конвенції: кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції

Стаття 30 Конституції України встановлює право на недоторканність житла: не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду.

Стаття 311 Цивільного кодексу України: житло фізичної особи є недоторканим. Проникнення до житла чи до іншого володіння фізичної особи, проведення в ньому огляду чи обшуку може відбутися лише за вмотивованим рішенням суду.

ВИСНОВОК: проникнення представників ЗМІ до офісу нотаріуса без його на те згоди повинно кваліфікуватися як злочин, передбачений ст. 162 Кримінального кодексу України.

Стаття 162. Порушення недоторканності житла

1. Незаконне проникнення до житла чи до іншого володіння особи, незаконне проведення в них огляду чи обшуку, а так само незаконне виселення чи інші дії, що порушують недоторканність житла громадян, -

караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою або із застосуванням насильства чи з погрозою його застосування, -

караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Це дає нотаріусу право здійснити самозахист свого права на недоторканність офісу шляхом заборони представникам ЗМІ проникати до нього та (або) терміново викликати поліцію.

3. Фото-, відеозйомка нотаріуса та його офісу представниками ЗМІ. *Здійснення фото-, відеозйомки нотаріуса та його офісу без згоди нотаріуса.*

Здійснення фото та відео зйомки нотаріуса повинна проходити за режимом здійснення таких дій як і щодо фізичної особи, оскільки **нотаріус – це** уповноважена державою **фізична особа**, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Отже, при проведенні фото-, відеозйомки нотаріус має право вимагати дотримання правил ст. 307 Цивільного кодексу України.

Стаття 307. Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок

1. Фізична особа може бути знята на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку лише за її згодою. Згода особи на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку припускається, якщо зйомки проводяться відкрито на вулиці, на зборах, конференціях, мітингах та інших заходах публічного характеру.

2. Фізична особа, яка погодилася на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку, може вимагати припинення їх публічного показу в тій частині, яка стосується її особистого життя. Витрати, пов'язані з демонтажем виставки чи запису, відшкодовуються цією фізичною особою.

3. Знімання фізичної особи на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку, в тому числі таємне, без згоди особи може бути проведене лише у випадках, встановлених законом.

Згода фізичної особи може виражатись як у письмовій, так і в усній формі, в тому числі і шляхом конклюдентних дій. Конкретна ж форма повинна бути обумовлена обставинами, за яких провадиться відповідна зйомка.

В будь-якому випадку згода на проведення фото-, кіно-, теле-, чи відеозйомки фізичної особи повинна бути отримана до моменту початку зйомки.

Проте, в окремих випадках згода особи на зйомку презюмується, тобто фізична особа вважається такою, що погодилася на зйомку, аж поки вона не виразить своє заперечення щодо цього. До таких випадків презумпції згоди на знімання фізичної особи на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку законодавець відносить зйомки, які проводяться відкрито на вулиці, на зборах, конференціях, мітингах та інших заходах публічного характеру.

У випадку, коли фізична особа заперечила щодо її фіксації на відповідну плівку, то зйомка повинна бути припинена, а моменти з її участю вилучені.

ВИСНОВОК: здійснення фото- відеозйомки нотаріуса та його приміщення без його згоди не допускається і може розглядатися як злочин порушення недоторканості приватного життя - , передбачений ст. 182 Кримінального кодексу України. Нотаріус має право викликати поліцію.

Стаття 182. Порушення недоторканості приватного життя

1. Незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про особу або незаконна зміна такої інформації, крім випадків, передбачених іншими статтями цього Кодексу, - караються штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам та інтересам особи, - караються арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Примітка. Істотною шкодою у цій статті, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

4. Інтерв'ю та коментарі нотаріуса.

Правова регламентація та межі інтерв'ю нотаріуса.

Нотаріус має право давати інтерв'ю та коментарі ЗМІ, зокрема надавати роз'яснення законодавства та викладати особисту думку щодо певних дій, подій, фактів. При цьому інтерв'ю нотаріуса щодо професійної діяльності має чіткі межі, встановлені ст. 8 Закону України «Про нотаріат». Інформація яка надається нотаріусом в інтерв'ю не може розкривати відомості, що відносяться до нотаріальної таємниці:

Стаття 8. Нотаріальна таємниця

Нотаріальна таємниця – сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

У інтерв'ю нотаріусу доцільно оперувати оціночними судженнями. Правила щодо оціночних суджень передбачені ч. 1, 2 ст. 30 Закону України «Про інформацію».

Стаття 30. Звільнення від відповідальності

1. Ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень.

2. Оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири). Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Якщо особа вважає, що оціночні судження або думки принижують її гідність, честь чи ділову репутацію, а також інші особисті немайнові права, вона вправі скористатися наданим їй законодавством правом на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому засобі масової інформації з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку. Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на особу, яка таким чином та у такий спосіб висловила думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду.

Під час інтерв'ю нотаріусам варто використовувати словосполучення: «на мою думку», «як мені стало відомо», «моя позиція» інші слова, що надають можливість співвідносити інтерв'ю нотаріуса з його оціночними судженнями.

Варто підкреслити, що після дачі інтерв'ю у нотаріуса виникає право на прослуховування та перегляд власного інтерв'ю. Це правило встановлено ч. 1 ст. 63 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»:

Стаття 63. Неприпустимість перекручення інформації

1. **Особа, в якій беруть інтерв'ю,** або особа, яка надала інформацію для телерадіоорганізації, має право на підставі письмової заяви переглянути та/або прослухати відповідну передачу перед її трансляцією.

Ще одне право на інтерв'ю встановлено у ч. 3 ст. 13 Закону України «Про авторське право і суміжні права»:

Стаття 13. Співавторство

3. Співавторством є також авторське право на інтерв'ю. Співавторами інтерв'ю є особа, яка дала інтерв'ю, та особа, яка його взяла.

Опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю.

Отже, варто визначити такі правила для нотаріуса, що дає інформацію ЗМІ у вигляді інтерв'ю, коментарів, статей:

1. Нотаріус має право давати інтерв'ю.
2. Нотаріус не має право використовувати в інтерв'ю чи повідомляти відомості, які складають нотаріальну таємницю.
3. Опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи - нотаріуса, яка дала інтерв'ю.
4. Нотаріус, який дав інтерв'ю ЗМІ, має право, на підставі письмової заяви, переглянути та/або прослухати відповідну передачу перед її трансляцією.
5. При дачі інтерв'ю нотаріусу варто застосовувати оціночні судження.
6. Нотаріус може бути співавтором інтерв'ю.
7. Нотаріус має дотримуватися Правил професійної етики нотаріусів України при спілкуванні та взаємодії із ЗМІ.

5. Інформаційні права нотаріуса та його персоналу.

При здійсненні нотаріальної діяльності інформація, що складає нотаріальну таємницю, поширюється як на нотаріуса, так і на персонал нотаріальної контори. Тому нотаріусу доцільно ввести режим охорони інформації з обмеженим доступом. Це здійснюється на підставі окремого Положення про охорону інформації що складає нотаріальну таємницю, яке може розроблятися нотаріусом самостійно. З працівником, який має справу з нотаріальною таємницею, варто укласти договір про нерозголошення нотаріальної таємниці, зокрема при роботі з представниками ЗМІ. Рекомендуємо таке положення передбачити у трудовому договорі окремим пунктом, а краще розділом.

6. Взаємодія нотаріуса та Нотаріальної палати України з питань співпраці зі ЗМІ. Встановленні факту зловживання інформаційними правами нотаріусів представниками ЗМІ.

При порушенні інформаційних прав нотаріуса представниками ЗМІ, нотаріус має право звернутися до Нотаріальної палати України з вимогою щодо захисту його прав.

Також, варто зазначити, що нотаріус, як член Нотаріальної палати України (далі – НПУ), має дбати про позитивний імідж самоврядної професійної організації та уникати ситуацій, що компрометують професію нотаріуса чи його діяльність, в тому числі при дачі інтерв'ю чи коментарів ЗМІ.

Нотаріус не має права на власний розсуд давати будь-які інтерв'ю чи коментарі, роз'яснення чи висловлювати позицію від імені Нотаріальної палати України без згоди (погодження) Президента НПУ та /або Ради.

Крім того, нотаріус, що висвітлює у ЗМІ інформацію про нотаріат повинен попередньо повідомити про тему, час/ місце, ЗМІ (керівника відділення та /або прес-службу НПУ) та надати візуалізований варіант оприлюднення такої інформації (текст виступу, інтерв'ю, аудіо-, відео-запис, публікацію в газеті, журналі тощо) для подальшого використання, поширення тощо.

При наданні інтерв'ю або коментарів з питань, що стосуються іміджу нотаріату, дій посадових та владних осіб при співпраці з НПУ, нормотворчої діяльності або інших значущих подій, фактів та обставин, які стосуються нотаріату України в цілому (тобто виходять за межі власної правової позиції нотаріуса або конкретної ситуацій за його безпосередньої участі) наполегливо рекомендується надавати проекти таких виступів, інтерв'ю та публікацій в ЗМІ на погодження Нотаріальній Палаті України, або уникати участі у таких подіях, скеровуючи представників ЗМІ безпосередньо до Нотаріальної палати України. Така рекомендація має на меті формування та оприлюднення єдиної зваженої позиції та підтримання позитивного іміджу нотаріату України.

**Голова
Комісії НПУ з інформаційної політики**

Гліб ЛЕОНТЬЄВ